

Hlavný slúžny okresu Hurbanovo

Č. 141/1938

Vec: Žiadosť Filipa Š. a jeho rodiny, obyvateľa obce Bajč,
o povolenie prekročenia česko-slovensko-maďarskej hranice.

Rozhodnutie!

Dávam povolenie žiadateľovi k tomu, aby prekročil československo-maďarskú hranicu pi hraničnej stanici Dvory n/Žitavou.

Dôvody:

Žiadateľ platným preukazom o svojej príslušnosti dosvedčil, že je príslušný do obce Lípnik na Slovensku. Prejavil želanie, že sa chce natrvalo usidiť na Slovensko. Vzhľadom na to, že žiadateľ na území Maďarska nemá trvalý pobyt ani zárobkovú činnosť alebo možnosti obživy, jeho žiadosti bolo vyhovieť.

Žiadateľ 7. 1. 1939 chce prekročiť hranicu.

S ním cestuje aj jeho rodina; 43-ročná manželka Anna a deti: 24-ročná Štefánia, 22-ročná Anna, 19-ročný Eduard, 17-ročný Vincent, 14-ročný Gabriel, 11-ročná Bernadeta a jeho 85-ročný otec Juraj Š.

Toto dávam na vedomie žiadateľovi a veliteľstvu Maďarskej kráľovskej pohraničnej stráže v Dvoroch n/Žitavou.

Hurbanovo 5. 1. 1939

Úradná pečiatka ešte nie je

podpis, v. r.

Hlavný slúžny

AMZV, ČR, PrS, Kr. 62, f. 7, z. 24177.

¹ Pozri dok. č. 143

200

16. január 1939, Bratislava.

Prezídium krajinského úradu upozorňuje všetkých okresných náčelníkov, policajné riaditeľstvo v Bratislave a Prešove a prednostu štátneho policajného úradu v Nitre a Michalovciach na protislovenskú propagandu maďarských vojenských orgánov na južnom pohraničí a na potrebu jej paralyzovania.

Maďarskí vojaci i orgány maďarskej pohraničnej stráže rozširujú medzi pohraničným obyvateľstvom, menovite slovenskej národnosti správy o pripravovaných vpádoch na územie Slovenskej krajiny a obsadení jednotlivých obcí, prípadne celého územia Slovenskej krajiny.

Netreba znovu a znovu zdôrazňovať, že sa tu jedná o zámernú agitáciu, pravdepodobne za tým účelom, aby takýmto znepokojovaním slovenského obyvateľstva pohraničných obcí sa narušovala konsolidačná práca vlády Slovenskej krajiny a jej podriadených úradov i ostatných úradných činiteľov.

Ako už bolo viac razy rozhlasom i dennou tlačou vyhlásené, z prestížnych dôvodov už nebude pozmenená terajšia slovensko-maďarská hranica, lebo mocnosti, ktorých arbitri 2. 11. 1938 rozhodli vo Viedni o slovensko-maďarskej demarkačnej čiare, nepripustia v tomto smere na žiadne podstatné zmeny. Pri detailných rozhraničovacích prácach budú prípustné len

veľmi malé zmeny miestneho významu. Je samozrejme, že i pri týchto malých zmenách budú zástupcovia Slovenskej krajiny dôsledne hájiť záujmy jednotlivých obcí pri novej štátnej hranici, menovite pokiaľ sa bude jednať o uľahčenie komunikácií a obrábanie majetkov.

Rozširované správy výlučne sledujú účel znepokojovať slovenské pohraničné obyvateľstvo. Dokladom toho je zistená okolnosť, že tieto falošné správy o pripravovaných vpádoch maďarského vojska a teroristických oddielov (szabadcsapatok)¹ donášajú slovenskí občania, dochádzajúci na odstúpené územie, na ktorom prichádzajú do styku s maďarskými vojskami a bezpečnostnými orgánmi. Títo im vyhrážajú, že čoskoro prídu na Slovensko, pričom pravidelne udávajú i presný deň vpádu, aby tieto ich vyhrážky pôsobili efektnejšie a pravdivo.

Proti takejto agitácii nech je prísne zakročené a súčasne obyvateľstvo v pohraničnom území dôrazne poučené, že rozširovanie podobných správ je trestné podľa § 18 zákona na ochranu republiky.

Nečitateľný podpis, v. r.

SNA, KÚ, kr. 305, č. 3342/39 prez.

¹ Pozri dok. č. 2

201

21. január 1939, Kostofany nad Hornádom.

Hlásenie žandárskej stanice okresnému úradu v Prešove o Štefanovi Š. a Ondrejovi H., česko-slovenských občanoch, ktorých v Košiciach vyšetrovali maďarské bezpečnostné orgány a fyzicky týrali.

Oznamujem, že dňa 15. 1. 1939 Štefan Š. z Tepličian, žiak IV. ročníka štátnej obchodnej akadémie v Prešove, odišiel na príležitostnú legitimáciu do Košíc. Š. šiel do Košíc za účelom prevzatia školských kníh od bývalých žiakov tamjšej štátnej obchodnej akadémie, ktorí žiaci ostali v Košiciach. Keď sa Š. ešte toho istého dňa t. j. 15. 1. 1939 vracal i s knihami do Česko-Slovenskej republiky, hlásil sa na veliteľstve maďarskej pohraničnej stráže v Hernádtihany (*Ťahanovce*), pretože pri príchode do Maďarska sa ho maďarské pohraničné orgány pýtali, prečo ide do Maďarska. Keď im Š. odpovedal, že pre školské knihy, prikázali mu, aby sa pri návrate hlásil na onom veliteľstve. Keď na veliteľstve v Hernádtihany mu prezerali knihy, našli v nich poznámky, kde si žiaci pri prednáškach zapisovali do týchto kníh profesorov.

Nakoľko veliteľ tamjšej maďarskej pohraničnej stráže zászlós (*práporčík*) Dr. Pándi neovládal slovenský jazyk, vzal si to za dôvod, aby Š. zadržal. Hovoril mu, že keďže poznámkam v knihách nerozumie, odošle ho s knihami späť na políciu do Košíc, kde mu prezrú knihy i s poznámkami.

Odtiaľto potom dvaja vojaci predviedli Š. na políciu do Košíc. Na polícii sa maďarský vyšetrojúci policajný orgán najsamprv pýtal na osobné dáta. Potom na veci vojenského rázu, a to koľko je vojakov v Tepličanoch, kedy tam prišli, o aké vojsko ide, ako sú hranice obsadené vojskom, ako je silná Hlinkova garda v pohraničných obciach, aký je jej program a podobne.

Keď sa Š. zdráhal o týchto veciach vypovedať, vyšetrojúci ho tĺkol päšťou do tváre a do